

THE ROLE OF DISTANCE LEARNING IN THE DEVELOPMENT OF THE EDUCATION SYSTEM

Abdukakhorov Sherdan,
Termak State University student
Allayorov Allaniyoz,
A student of Termez State University

Abstract: Today's demand is to reform the educational process in the education system, to develop teaching methods based on new information technologies and their widespread introduction. Extensive use of technical means in the learning process has a great impact on the development of teaching methods. The introduction of the Internet in the early 1990s brought a new direction to the world education system - "Distance Learning".

Keywords: Distance Learning, Virtual, Email, Reform, Tuition Costs.

TA'LIM TIZIMI RIVOJIDA MASOFAVIY O'QITISHNING O'RNI

Termiz Davlat universiteti talabasi Abduqahhorov Sherdan,
Termiz Davlat universiteti talabasi Allayorov Allaniyoz

Kalit so'zlar: Masofaviy Ta'lim, Virtual, Elektron Pochta, Islohot, Ta'lim Xarajatlari.

Ta'lim tizimida o'quv jarayonini yangidan isloh qilish, yangi axborot texnologiyalariga asoslangan o'qitish usullarini ishlab chiqish va ularni keng joriy qilish bugunning talabidir. O'quv jarayonida texnik vositalarni keng qo'llash ta'lim metodini ishlab chiqishga katta ta'sir ko'rsatadi. O'tgan asrning 90- yillari boshlarida Internet tizimining joriy etilishi butun dunyo ta'lim tizimiga yangi "Masofaviy ta'lim" yo'nalishini olib kirdi.

Masofaviy ta'lim bu- axborot va kommunikatsiya texnologiyalari — Internet, elektron pochta, video konferensiya, audio, video ma'lumotlar va multimedia o'quv qo'llanmalariga asoslangan uzoqdan turib o'qitish, o'rgatish usulidir.

Masofali o'qitishda o'qituvchi va talaba bir-biridan ancha uzoqda joylashgan holda ishlaydi. Lekin ular maxsus usullar yordamida tashkil etilgan o'quv kurslari, nazorat formalari, elektron pochta yordamidagi kommunikatsiya usullari va boshqa Internet texnologiyalari yordamida doimiy o'zaro aloqada bo'lishadi.

Internet-texnologiyalar asosida masofali ta'lim, bu professional ta'limning zamonaviy universal shakli bo'lib, u o'rganuvchilarning individual so'rovlariga va ularning mutaxassisliklariga mo'ljallangan. Masofaviy o'qitish barcha xohlovchilarga o'zlarining individual xususiyatlariga muvofiq professional darajalarini oshirish imkoniyatini beradi. O'qitishning bunday usulida tinglovchi o'quv-metodik materiallarni aniq bir vaqtlarda mustaqil tarzda, interaktiv rejimda o'zlashtiradi, test sinovlaridan o'tadi, o'qituvchi rahbarligida nazorat ishlarini bajaradi va "virtual" o'quv guruhidagi boshqa tinglovchilar bilan o'zaro aloqa qiladi.

Masofaviy o'qitish quyidagi afzalliklari bilan ajralib turadi:

- tinglovchilar sonining oshishi;
- fan sohalaridagi ilg'or o'qituvchilar, olimlar va ekspertlarning ma'ruza ishlariga jalb etilishi;
- turli davlatlardagi tinglovchilar va o'qituvchilarning birlashuvi;
- o'quv jarayonining faol o'qitish usullari va yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llagan holda tashkil etilishi;
- tinglovchilarning bevosita kommunikatsiya yangiliklarini o'zlashtirishi.

Masofaviy ta'lim texnologiyasi o'tgan asrning boshlaridan beri ko'rib kelinadi. Butun dunyoda noan'anaviy ta'lim shakllarini qo'llagan oliy o'quv yurtlari 1900-1960-yillarda 79 ta, 1960-1970-yillarda 70 ta, 1970-1980-yillarda 187 ta, 1980-1995-yillarda 700 tani tashkil etgan. Internet ma'lumotlarida bu ko'rsatkich 1995-yildan hozirgi kungacha 1500 tadan oshib ketganligini qayd etish joiz. Chet el ekspertlarining fikricha, 2025-yilga kelib an'anaviy universitetlar o'rnini virtual universitetlar egallashi mumkin.

Hozirgi zamon mutaxassisi qaysi sohada ishlamasin, undan o'zining sohasiga tegishli hodisa va voqeadan xabardor bo'lish va bilim saviyasini doimiy ravishda oshirib borish talab etilmoqda. Olimlarning tahliliga ko'ra, 2020-yilga borib har bir shaxs oliy ma'lumotga ega bo'lishi talab qilinadi. Lekin har bir kishini oliy ma'lumotli qilishga eng rivojlangan mamlakatlar budjeti ham yetmaydi. Shu sababli bu muammoni noan'anaviy o'qitish usuli-Masofaviy ta'lim orqali ijobiy hal qilish mumkin.

Masofaviy ta'limni qo'llashning bir qator ustunlik va qulaylik tomonlari mavjud, jumladan:

- ta'lim vaqti ixtiyoriy, talaba istagan vaqtida o'qishi, o'rganishi mumkin;
- mashg'ulotlarni auditoriyada o'tish shart emas;
- talabalarga mustaqil shug'ullanishni o'rgatadi;

October, 30th 2021

- o'qituvchilardan yuqori tayyorgarlikni talab qiladi;
- talabalar amaliy va sifatli bilim olishlari mumkin;
- talabalarning mustaqil fikrlash va qaror qabul qilish qobiliyati rivojlanadi;
- talabalarda texnik qurilmalar bilan ishlash, kompyuter, Internet, elektron pochta tizimlaridan foydalanish ko'nikmasi rivojlanadi;
- ta'lim xarajatlari arzonga tushadi;
- agar ta'lim olishga vaqt kam bo'lsa yoki ta'lim muassasasi yashash joyidan uzoqda bo'lsa, kishi o'zi uchun qulay vaqtda ishdan ajralmagan holda ta'lim olishi mumkin;
- ta'lim olish chegara tanlamaydi, ya'ni talabalar boshqa joylarda-viloyatda turib ham bilim olish mumkin; Shu bilan birgalikda ayrim kamchiliklarni qayd etib o'tish mumkin:
- foydalanishda zarur kompyuter va texnika qurilmalari albatta mavjud bo'lishi;
- kerakli texnologiyalardan foydalanishda yetarli ko'nikmaga ega bo'lishi;
- texnik ko'rsatkichlarga tobe bo'lishi kabilardir;

Masofaviy ta'lim kurslari katta yoshdagilar, o'z mutaxassisligini yoki malakasini oshirmoqchi bo'lganlar, o'qish uchun vaqti chegaralanganlar yoki salomatligi bo'yicha cheklangan kishilar uchun eng qulay o'qish shakli hisoblanadi. Bugungi kunda masofaviy ta'lim kurslaridan dunyoda 100 mln. dan ortiq tinglovchilar foydalanadilar.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. M. Aripov, B. Begalov, U. Begimqulov, M. Mamarajabov Axborot texnologiyalari 296-299 b Toshkent- "Noshir" -2009
2. Ozbekiston milliy ensiklopediyasi 8-tom 307-309 b Toshkent-2005